Zbiór Orzeczeń

POSTANOWIENIE TRYBUNAŁU (szósta izba)

z dnia 26 listopada 2020 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 99 regulaminu postępowania – Ochrona konsumentów – Dyrektywa 93/13/EWG – Artykuły 3 i 6–8 – Dyrektywa 2008/48/WE – Artykuł 22 – Nieuczciwe warunki w umowach konsumenckich – Badanie z urzędu przez sąd krajowy – Krajowe postępowanie w sprawie nakazu zapłaty

W sprawie C-807/19

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Sofiyski rayonen sad (sąd rejonowy w Sofii, Bułgaria) postanowieniem z dnia 4 listopada 2019 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 4 listopada 2019 r., w postępowaniu:

„DSK Bank” EAD,

„FrontEx International” EAD,

TRYBUNAŁ (szósta izba),

w składzie: L. Bay Larsen, prezes izby, C. Toader (sprawozdawczyni) i M. Safjan, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Szpunar,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu „DSK Bank” EAD – V. Mihneva, w charakterze pełnomocnika,

– w imieniu Komisji Europejskiej – Y.G. Marinova, G. Goddin i N. Ruiz García, w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujące

* Język postępowania: bułgarski.

Postanowienie

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 6–8 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. 1993, L 95, s. 29), a także art. 22 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U. 2008, L 133, s. 66).

2 Wniosek ten złożono w ramach dwóch sporów pomiędzy DSK Bank i FrontEx International a konsumentami w ramach postępowań w sprawie nakazu zapłaty, przy czym owi konsumenci nie są stroną niniejszego postępowania.

Ramy prawne

Prawo Unii

Dyrektywa 93/13

3 Artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 przewiduje:

„Warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, mogą być uznane za nieuczciwe, jeśli stoją[c] w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta”.

4 Zgodnie z art. 6 owej dyrektywy:

„1. Państwa członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców [przez przedsiębiorców] z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków.

2. Państwa członkowskie podejmą niezbędne kroki do zapewnienia, iż konsument nie utraci ochrony przyznanej mu na mocy niniejszej dyrektywy poprzez wybór prawa państwa trzeciego jako prawa obowiązującego w stosunku do danej umowy, jeśli ta ostatnia pozostaje w ścisłym związku z terytorium państw członkowskich”.

5 Artykuł 7 ust. 1 wspomnianej dyrektywy stanowi:

„Zarówno w interesie konsumentów, jak i konkurentów państwa członkowskie zapewnią stosowne i skuteczne środki mające na celu zapobieganie stałemu [dalszemu] stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców [przez przedsiębiorców] z konsumentami”.

6 Artykuł 8 owej dyrektywy stanowi:

„W celu zapewnienia wyższego stopnia ochrony konsumenta państwa członkowskie mogą przyjąć lub utrzymać bardziej rygorystyczne przepisy prawne zgodne z traktatem w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą”.

Dyrektywa 2008/48

7 Motywy 9 i 10 dyrektywy 2008/48 mają następujące brzmienie:

„(9) Pełna harmonizacja jest niezbędna do zapewnienia wszystkim konsumentom we Wspólnocie wysokiego i równoważnego poziomu ochrony ich interesów i stworzenia prawdziwego rynku wewnętrznego. Dlatego państwa członkowskie nie powinny mieć możliwości utrzymywania ani wprowadzania przepisów krajowych innych niż ustanowione w niniejszej dyrektywie. Ograniczenia te jednak powinny mieć zastosowanie wyłącznie w zakresie, w jakim przepisy zostały zharmonizowane w niniejszej dyrektywie. Tam, gdzie przepisy nie zostały zharmonizowane, państwa członkowskie powinny mieć swobodę utrzymywania i wprowadzania przepisów krajowych. W związku z tym państwa członkowskie mogą na przykład utrzymywać lub wprowadzać krajowe przepisy w sprawie solidarnej odpowiedzialności sprzedawcy lub dostawcy usług i kredytodawcy. Innym przykładem takiej możliwości może być utrzymanie lub wprowadzenie przez państwa członkowskie krajowych przepisów w sprawie unieważnienia umowy sprzedaży towarów lub umowy świadczenia usług w przypadku, gdy konsument korzysta z prawa odstąpienia od umowy o kredyt. W tym zakresie państwa członkowskie powinny mieć możliwość ustanowienia – w odniesieniu do umów o kredyt odnawialny – minimalnego okresu, jaki musi upłynąć pomiędzy wystąpieniem kredytodawcy o spłatę kredytu a dniem, w którym musi nastąpić spłata kredytu.

(10) Definicje zawarte w niniejszej dyrektywie określają zakres harmonizacji. Obowiązki państw członkowskich związane z wprowadzaniem w życie przepisów niniejszej dyrektywy powinny zatem być ograniczone do takiego zakresu, jaki wyznaczają te definicje. Niniejsza dyrektywa nie powinna jednak naruszać możliwości stosowania przez państwa członkowskie, zgodnie z prawem wspólnotowym, przepisów niniejszej dyrektywy w dziedzinach, które nie są objęte zakresem jej zastosowania. […]”.

8 Artykuł 10 tej dyrektywy, zatytułowany „Informacje zamieszczane w umowach o kredyt”, wymienia w ust. 2 określone informacje, jakie w umowie o kredyt należy wskazać w sposób jasny i zwięzły.

9 Artykuł 17 wspomnianej dyrektywy przewiduje:

„1. W przypadku gdy prawa kredytodawcy wynikające z umowy o kredyt lub sama umowa zostają przeniesione na stronę trzecią, konsument ma prawo powoływać się wobec cesjonariusza na wszelkie uprawnienia, jakie przysługiwały mu względem pierwotnego kredytodawcy, włącznie z potrąceniem wzajemnych roszczeń, jeżeli jest ono dopuszczalne w danym państwie członkowskim.

2. Konsument jest informowany o przeniesieniu praw, o którym mowa w ust. 1, z wyjątkiem sytuacji, gdy pierwotny kredytodawca, w porozumieniu z cesjonariuszem, nadal zajmuje się obsługą kredytu wobec konsumenta”.

10 Zgodnie z art. 22 ust. 1 owej dyrektywy:

„W zakresie, w jakim niniejsza dyrektywa zawiera zharmonizowane przepisy, państwa członkowskie nie mogą utrzymywać w swoim prawie krajowym ani wprowadzać do niego przepisów odbiegających od tych, które zostały ustanowione w niniejszej dyrektywie”.

Prawo bułgarskie

GPK

11 Artykuł 410 ust. 1 i 2 grazhdanski protsesualen kodeks (kodeksu postępowania cywilnego), opublikowanego w DV nr 83 z dnia 22 października 2019 r. (zwanego dalej „GPK"), stanowi:

„1) Wnioskodawca może złożyć wniosek o wydanie nakazu:

1. w odniesieniu do wierzytelności pieniężnych lub rzeczy oznaczonych co do gatunku, gdy do rozpatrzenia wniosku właściwy jest sąd rejonowy (Rayonen sad);

[…]

2) Wniosek musi zawierać żądanie wydania wykonalnego tytułu i powinien spełniać wymogi określone w art. 127 ust. 1 i 3 oraz art. 128 pkt 1 i 2. We wniosku wskazuje się także dane dotyczące rachunku bankowego lub inny sposób dokonania płatności".

12 Artykuł 411 GPK stanowi:

„1) Wniosek składa się w sądzie rejonowym (Rayonen sad), w którego okręgu dłużnik ma miejsce zamieszkania lub siedzibę; sąd ten w terminie trzech dni dokonuje z urzędu sprawdzenia swej właściwości miejscowej. […]

2) Sąd rozpatruje wniosek na posiedzeniu wstępnym i wydaje nakaz w terminie, o którym mowa w ust. 1, z wyjątkiem przypadków, gdy:

1. wniosek nie spełnia wymogów określonych w art. 410, a wnioskodawca nie usunął stwierdzonych nieprawidłowości w terminie trzech dni od zawiadomienia;

2. wniosek jest niezgodny z prawem lub dobrymi obyczajami;

3. dłużnik nie ma miejsca zamieszkania lub siedziby na terytorium Republiki Bułgarii;

4. dłużnik nie ma miejsca zwykłego pobytu lub miejsca prowadzenia działalności na terytorium Republiki Bułgarii.

3) Uwzględniając wniosek, sąd wydaje nakaz, którego odpis doręcza się dłużnikowi".

13 Artykuł 414 ust. 1 i 2 GPK ma następujące brzmienie:

„1) Od nakazu lub jego części dłużnik może wnieść pisemny sprzeciw. Sprzeciw nie wymaga uzasadnienia, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 414a.

2) Sprzeciw wnosi się w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu; termin ten nie podlega przedłużeniu".

14 Artykuł 418 GPK, który dotyczy rygoru natychmiastowej wykonalności, przewiduje:

„1) W wypadku gdy do wniosku załączono dokument określony w art. 417, na którym opiera się wierzytelność, wierzyciel może wnieść do sądu o nadanie nakazowi rygoru natychmiastowej wykonalności i o wydanie tytułu wykonawczego.

2) Tytuł wykonawczy wydaje się po zbadaniu przez sąd, czy dokument spełnia wymogi formalne i czy wykazuje on podlegającą egzekucji wierzytelność należną od dłużnika. […]”.

15 Zgodnie z art. 419 ust. 1–3:

„1) Na postanowienie uwzględniające wniosek o nadanie nakazowi rygoru natychmiastowej wykonalności przysługuje indywidualne zażalenie; zażalenie to wnosi się w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu podlegającego wykonaniu.

2) Indywidualne zażalenie na postanowienie o nadaniu rygoru natychmiastowej wykonalności wnosi się równocześnie ze sprzeciwem od wydanego nakazu podlegającego wykonaniu; zażalenie to może opierać się wyłącznie na zarzutach dotyczących aktów wymienionych w art. 417.

3) Wniesienie zażalenia na postanowienie o nadaniu rygoru natychmiastowej wykonalności nie powoduje zawieszenia postępowania egzekucyjnego”.

16 Artykuł 420, zatytułowany „Zawieszenie postępowania egzekucyjnego”, przewiduje:

„1) Wniesienie sprzeciwu od nakazu nie powoduje zawieszenia postępowania egzekucyjnego w przypadkach określonych w art. 417 pkt 1–9, chyba że dłużnik złoży wierzycielowi odpowiednie zabezpieczenie w trybie art. 180 i 181 ustawy o zobowiązaniach i umowach [zakon za zadalzheniyata i dogovorite].

2) Jeżeli w terminie przewidzianym na wniesienie sprzeciwu złożony zostanie poparty dowodami na piśmie wniosek o zawieszenie postępowania egzekucyjnego, sąd, który zarządził natychmiastową wykonalność, może zawiesić postępowanie egzekucyjne nawet w braku zabezpieczenia w rozumieniu ust. 1.

3) Na postanowienie w przedmiocie wniosku o zawieszenie postępowania egzekucyjnego przysługuje indywidualne zażalenie”.

Ustawa w sprawie zmiany i uzupełnienia GPK

17 Zakon za izmenenie i dopalnenie na GPK (ustawa w sprawie zmiany i uzupełnienia GPK), DV nr 100 z dnia 20 grudnia 2019 r. (zwana dalej „ustawą zmieniającą GPK”), stanowi:

„§1. W art. 7 [GPK] dodaje się ust. 3 o następującym brzmieniu:

»Sąd bada z urzędu, czy umowa konsumencka zawiera nieuczciwe warunki. Sąd umożliwia stronom przedstawienie uwag w tym względzie.«

[…]”.

18 W art. 410 GPK owa ustawa dodaje ust. 3 o następującym brzmieniu:

„Jeżeli wierzytelność wynika z umowy konsumenckiej, umowę tę dołącza się do wniosku, o ile ma ona formę pisemną, w stosownych przypadkach wraz ze wszystkimi aneksami i załącznikami oraz mającymi zastosowanie warunkami ogólnymi.”.

19 W art. 411 ust. 2 GPK rzeczona ustawa dodała nowy pkt 3:

„Sąd rozpatruje wniosek na posiedzeniu wstępnym i wydaje nakaz w terminie, o którym mowa w ust. 1, z wyjątkiem przypadków, gdy:

[…]

3. wniosek opiera się na nieuczciwym warunku zawartym w umowie konsumenckiej lub istnienie takiego warunku można racjonalnie przypuszczać”.

20 Omawiana ustawa zmienia i uzupełnia art. 417 GPK w następujący sposób:

„1. W pkt 2 sformułowanie »gmin i banków« zastępuje się sformułowaniem następującym: »i gmin bądź na wyciągu z ksiąg rachunkowych banku, do którego dołącza się dokument, z którego wynika wierzytelność banku, oraz wszystkie załączniki do niego, w tym mające zastosowanie warunki ogólne«.

2. W pkt 10 dodaje się zdanie drugie o następującym brzmieniu: »Jeżeli papier wartościowy na zlecenie stanowi zabezpieczenie wierzytelności wynikającej z umowy konsumenckiej, umowę tę należy dołączyć do wniosku, o ile ma ona formę pisemną, wraz ze wszystkimi załącznikami do niej, w tym mającymi zastosowanie warunkami ogólnymi.«”.

21 Ustawa zmieniająca GPK uzupełniła art. 420 ust. 1 i 2 GPK w następujący sposób:

„1) Wniesienie sprzeciwu od nakazu nie powoduje zawieszenia postępowania egzekucyjnego w przypadkach określonych w art. 417 pkt 1–9, chyba że dłużnik złoży wierzycielowi odpowiednie zabezpieczenie w trybie art. 180 i 181 ustawy o zobowiązaniach i umowach [zakon za zadalzheniyata i dogovorite]. Jeżeli dłużnik jest konsumentem, zabezpieczenie nie przekracza jednej trzeciej wierzytelności.

2) Sąd, który zarządził natychmiastową wykonalność, może zawiesić postępowanie egzekucyjne nawet w braku zabezpieczenia w rozumieniu ust. 1, jeżeli złożono wniosek o zawieszenie wykonania poparty dowodami na piśmie, z których wynika, że:

1. wierzytelność nie jest należna;

2. wierzytelność opiera się na nieuczciwym warunku umowy konsumenckiej;

3. wysokość wierzytelności należnej z tytułu umowy konsumenckiej obliczono w błędny sposób”.

Ustawa w sprawie umów kredytu konsumenckiego

22 Artykuł 10 zakon za potrebitelskia kredit (ustawy w sprawie umów kredytu konsumenckiego), w brzmieniu obowiązującym w chwili zaistnienia okoliczności faktycznych w postępowaniu głównym (DV nr 17 z dnia 26 lutego 2019 r.), która dokonuje transpozycji dyrektywy 2008/48, przewiduje w ust. 1:

„Umowę kredytu konsumenckiego zawiera się na piśmie, w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku, w sposób jasny i zrozumiały, przy czym wszystkie elementy umowy powinny być przedstawione przy użyciu czcionki jednolitej pod względem rodzaju, formatu i rozmiaru, który nie może być mniejszy niż 12, w dwóch egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron umowy”.

23 Zgodnie z art. 26 owej ustawy:

„1) Wierzyciel może przenieść wierzytelność wynikającą z umowy kredytu konsumenckiego na osobę trzecią wyłącznie wtedy, gdy umowa ta przewiduje taką możliwość.

2) Jeżeli wierzyciel przenosi na osobę trzecią wierzytelność wynikającą z umowy kredytu konsumenckiego, konsument może podnieść względem tej osoby trzeciej wszelkie zarzuty, na które mógł powoływać się przeciwko pierwotnemu wierzycielowi, w tym zarzut potrącenia".

24 Artykuł 33 wspomnianej ustawy stanowi:

„1) W razie opóźnienia ze strony konsumenta, wierzyciel jest uprawniony do odsetek wyłącznie od kwoty pozostającej do zapłaty; odsetki te nalicza się za okres opóźnienia.

2) Jeżeli konsument opóźnia się w uiszczaniu płatności należnych z tytułu kredytu, odsetki za opóźnienie nie mogą być wyższe niż odsetki ustawowe.

3) Wierzyciel nie może sprzeciwić się przyjęciu częściowej spłaty kredytu konsumenckiego".

Postępowania główne i pytania prejudycjalne

25 W sprawie dotyczącej DSK Bank ten ostatni wniósł do sądu odsyłającego o wydanie – na podstawie wyciągu ze swych ksiąg rachunkowych z dnia 3 października 2019 r. – natychmiast wykonalnego nakazu zapłaty przeciwko konsumentowi, który nie jest stroną postępowania.

26 DSK Bank podniósł, że w dniu 8 marca 2018 r. zawarł umowę kredytu konsumenckiego z rzeczonym konsumentem, który opóźniał się w zapłacie 17 miesięcznych rat, przy czym termin ich spłaty przypadał na okres od dnia 20 marca 2018 r. do dnia 20 lipca 2019 r. Co się tyczy ostatniej należnej płatności, wskazana kwota była wyższa od poprzednich –wynosiła 564,44 lewów bułgarskich (BGN) (około 288 EUR) zamiast 167,23 BGN (około 85 EUR) – jednak nie przedstawiono w tym względzie żadnych wyjaśnień.

27 DSK Bank przedstawił również odpis innej umowy kredytu konsumenckiego, zawartej w dniu 25 lutego 2018 r., mającej na celu sfinansowanie telefonu komórkowego i składki ubezpieczenia na życie, którego beneficjentem jest bank. Umowa ta określa warunki uzyskania i spłaty kredytu, mianowicie zapłatę 18 miesięcznych rat, oraz warunki ogólne; jest ona opatrzona podpisem konsumenta.

28 W sprawie dotyczącej FrontEx International ten ostatni twierdzi, że na podstawie umowy cesji wierzytelności spółki City Cash nabył wierzytelność względem konsumenta, który w dniu 15 lipca 2016 r. zawarł z ową spółką umowę o kredyt. FrontEx International wystąpił do sądu odsyłającego z wnioskiem o wydanie nakazu zapłaty przeciwko wspomnianemu konsumentowi, nie przedkładając żadnego dokumentu.

29 Sąd odsyłający powziął w obu rozpatrywanych sprawach przypuszczenie, że umowy kredytu konsumenckiego zawierają nieuczciwe warunki, i chciałby mieć możliwość zbadania umów, z których przedmiotowe wierzytelności wynikają.

30 Sąd odsyłający wskazuje jednak w pierwszej kolejności, że na gruncie prawa bułgarskiego postępowanie nakazowe przebiega w sposób skrócony i jednostronny, w związku z czym przed wydaniem nakazu konsument nie ma możliwości wniesienia sprzeciwu.

31 W drugiej kolejności sąd ten powołuje się na orzecznictwo Varhoven kasatsionen sad (najwyższego sądu kasacyjnego, Bułgaria), z którego wynika w szczególności, po pierwsze, że w ramach postępowania w sprawie nakazu zapłaty uregulowanego w art. 410 GPK sąd nie gromadzi dowodów, ponieważ celem tego postępowania nie jest ustalenie istnienia samej wierzytelności, a jedynie zbadanie, czy wierzytelność ta jest kwestionowana, oraz, po drugie, że w ramach postępowania uregulowanego w art. 417 GPK sąd orzeka na podstawie dokumentu przedstawionego przez wnioskodawcę, nie mogąc badać dokumentów innych niż te, które wymieniono w rzeczonym artykule.

32 W trzeciej kolejności sąd odsyłający wyjaśnia, że sędziowie Sofiyski rayonen sad (sądu rejonowego w Sofii, Bułgaria), ze względu na obciążenie pracą, nie są w stanie badać, czy dołączane do wniosków o wydanie nakazu zapłaty umowy kredytu konsumenckiego zawierają nieuczciwe warunki.

33 W tych okolicznościach Sofiyski rayonen sad (sąd rejonowy w Sofii) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy okoliczność, że dany sąd krajowy jest znacznie bardziej obciążony pracą od innych sądów tej samej instancji i z tego względu sędziowie w tym sądzie napotykają na trudności związane z równoczesnym przeprowadzaniem badania przedstawionych im dokumentów, na podstawie których dopuszcza się lub można dopuścić natychmiastową wykonalność, i wydawaniem orzeczeń w rozsądnym terminie, sama w sobie stanowi naruszenie prawa Unii […] w zakresie ochrony konsumentów lub innych praw podstawowych?

2) Czy sąd krajowy powinien odmówić wydania aktów, które mogą skutkować egzekucją, jeśli konsument nie wyraził sprzeciwu wobec tych aktów – w wypadku gdy sąd ten poważnie poważną wątpliwość, że wniosek opiera się na zastosowaniu nieuczciwego warunku w umowie zawartej z konsumentem, lecz w tym względzie brak jest rozstrzygających dowodów w materiałach zgromadzonych w sprawie?

3) Na wypadek udzielenia odpowiedzi przeczącej na pytanie 2, czy dopuszczalne jest – jeśli sąd krajowy powziął wątpliwość – wymaganie przez niego dodatkowych dowodów od strony umowy będącej przedsiębiorcą, chociaż zgodnie z prawem krajowym sąd krajowy nie ma takiego uprawnienia w ramach postępowania, w którym wydaje się akt podlegający ewentualnej egzekucji, gdy dłużnik nie wyraził sprzeciwu?

4) Czy wymogi dotyczące ustalenia z urzędu określonych okoliczności przez sąd krajowy, ustanowione w prawie Unii […] w związku z dyrektywami dotyczącymi harmonizacji prawa konsumenckiego, mają zastosowanie także w wypadkach, gdy prawodawca krajowy udzielił dodatkowej ochrony (szerszego zakresu praw) konsumentom w krajowym akcie prawnym w wykonaniu przepisu dyrektywy, która dopuszcza udzielenie takiej wzmocnionej ochrony?”.

34 Sąd odsyłający zwraca się również do Trybunału o rozpoznanie niniejszej sprawy w trybie przyspieszonym na podstawie art. 105 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem.

W przedmiocie postępowania przed Trybunałem

35 Postanowieniem prezesa Trybunału z dnia 3 grudnia 2019 r. wniosek o rozpoznanie sprawy w trybie przyspieszonym na podstawie art. 105 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem został oddalony.

36 Należy bowiem przypomnieć, po pierwsze, że wynikający z prawa krajowego wymóg zapewnienia szybkiego rozstrzygnięcia spraw rozpatrywanych przez sąd odsyłający nie uzasadnia sam w sobie zastosowania trybu przyspieszonego na podstawie art. 105 § 1 regulaminu postępowania (zob.

postanowienia prezesa Trybunału: z dnia 23 grudnia 2015 r., Vilkas, C-640/15, niepublikowane, EU:C:2015:862, pkt 8; a także z dnia 8 czerwca 2016 r., Garrett Pontes Pedroso, C-242/16, niepublikowane, EU:C:2016:432, pkt 14).

37 Po drugie, chociaż dłużnik jest konsumentem, z utrwalonego orzecznictwa wynika, że zwykłe interesy gospodarcze, jakkolwiek istotne i uzasadnione, nie mogą same w sobie stanowić uzasadnienia dla zastosowania trybu przyspieszonego (postanowienie z dnia 10 kwietnia 2018 r., Del Moral Guasch, C-125/18, niepublikowane, EU:C:2018:253, pkt 11 i przytoczone tam orzecznictwo).

38 Podobnie zwykły interes podmiotów prawa, jakkolwiek istotny i uzasadniony, w tym, by zakres uprawnień wywodzonych przez nie z prawa Unii został określony w możliwie najkrótszym czasie, ani okoliczność, że sprawa w postępowaniu głównym jest delikatna ze względów gospodarczych lub społecznych, nie wiążą się wszakże z koniecznością jej niezwłocznego rozstrzygnięcia w rozumieniu art. 105 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem (zob. postanowienia prezesa Trybunału: z dnia 13 kwietnia 2016 r., Indėlių ir investicijų draudimas, C-109/16, niepublikowane, EU:C:2016:267, pkt 8, 9; a także z dnia 15 lutego 2016 r., Anisimovienė i in., C-688/15, niepublikowane, EU:C:2016:92, pkt 8 i przytoczone tam orzecznictwo).

39 Postanowieniem z dnia 28 maja 2020 r., które wpłynęło do sekretariatu Trybunału w dniu 3 czerwca 2020 r., sąd odsyłający przedstawił wyjaśnienia dotyczące zmian legislacyjnych w GPK, które weszły w życie w dniu 24 grudnia 2019 r. na mocy ustawy zmieniającej GPK. Postanowieniem prezesa Trybunału z dnia 22 czerwca 2020 r. wspomniane postanowienie sądu odsyłającego włączono do akt sprawy oraz przekazano stronom i zainteresowanym do wiadomości.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

40 Zgodnie z art. 99 regulaminu postępowania, jeżeli odpowiedź na pytanie prejudycjalne można wywieść w sposób jednoznaczny z orzecznictwa lub jeżeli odpowiedź na takie pytanie nie pozostawia żadnych uzasadnionych wątpliwości, Trybunał może w każdej chwili, na wniosek sędziego sprawozdawcy i po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, orzec w formie postanowienia z uzasadnieniem.

41 Przepis ten należy zastosować w ramach niniejszego odesłania prejudycjalnego.

W przedmiocie pytania pierwszego

42 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy prawo Unii należy interpretować w ten sposób, że stoi ono na przeszkodzie temu, by sąd krajowy rozpatrujący wniosek o wydanie nakazu zapłaty pominął badanie ewentualnie nieuczciwego charakteru warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem ze względu na trudności praktyczne, takie jak obciążenie owego sądu pracą.

43 Tytułem wstępu należy przypomnieć, że – jak wynika z orzecznictwa – skuteczna ochrona praw wynikających z dyrektywy 93/13 może zostać zagwarantowana jedynie pod warunkiem, że krajowe prawo procesowe umożliwia w ramach postępowania w sprawie wydania nakazu zapłaty lub postępowania egzekucyjnego w przedmiocie nakazu zapłaty badanie z urzędu przez sąd potencjalnie nieuczciwych warunków danej umowy (wyrok z dnia 20 września 2018 r., EOS KSI Slovensko, C-448/17, EU:C:2018:745, pkt 45 i przytoczone tam orzecznictwo). W przypadku gdy sąd krajowy orzekający w ramach postępowania w przedmiocie wydania nakazu zapłaty sam stwierdzi, tak jak w sprawie w postępowaniu głównym, że należy zbadać nieuczciwy charakter warunków rozpatrywanych umów, powinien on mieć rzeczywistą możliwość przeprowadzenia tego badania.

44 Należy również przypomnieć, że organizacja wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich, w tym przyjmowanie przepisów regulujących przydzielanie spraw, należy do kompetencji tych państw. Niemniej przy wykonywaniu tej kompetencji państwa członkowskie mają obowiązek dotrzymywać zobowiązań wynikających dla nich z prawa Unii (zob. podobnie wyrok z dnia 26 marca 2020 r., Miasto Łowicz i Prokurator Generalny, C-558/18 i C-563/18, EU:C:2020:234, pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo).

45 Z tego względu ewentualne trudności praktyczne związane z obciążeniem pracą nie mogą uzasadniać niestosowania prawa Unii. Każdy sąd krajowy, do którego należy w ramach jego właściwości stosowanie przepisów prawa Unii, zobowiązany jest zapewnić pełną skuteczność tych norm (zob. podobnie wyroki: z dnia 9 marca 1978 r., Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, pkt 21; a także z dnia 11 września 2014 r., A, C-112/13, EU:C:2014:2195, pkt 36).

46 W związku z tym okoliczność, że dany sąd krajowy jest znacznie bardziej obciążony niż inne sądy tej samej instancji, nie zwalnia sędziów tego sądu z obowiązku skutecznego i pełnego stosowania prawa Unii.

47 W świetle powyższych rozważań na pytanie pierwsze trzeba odpowiedzieć, iż prawo Unii należy interpretować w ten sposób, że stoi ono na przeszkodzie temu, by sąd krajowy rozpatrujący wniosek o wydanie nakazu zapłaty pominął badanie ewentualnie nieuczciwego charakteru warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem ze względu na trudności praktyczne, takie jak obciążenie owego sądu pracą.

W przedmiocie pytań drugiego i trzeciego

48 Poprzez pytania drugie i trzecie, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, by sąd krajowy rozpatrujący wniosek o wydanie nakazu zapłaty, powziąwszy przypuszczenie, że wniosek ten opiera się na nieuczciwym warunku zawartym w umowie kredytu konsumenckiego w rozumieniu dyrektywy 93/13, mógł, w braku sprzeciwu ze strony konsumenta, zażądać od wierzyciela dodatkowych informacji w celu zbadania ewentualnie nieuczciwego charakteru tego warunku.

49 Zgodnie z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 nieuczciwe warunki umowne nie są dla konsumenta wiążące. Ponadto, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, z uwagi na charakter i znaczenie interesu publicznego, jakim jest ochrona konsumentów znajdujących się w słabszej pozycji względem przedsiębiorców, dyrektywa 93/13 zobowiązuje państwa członkowskie, co wynika z jej art. 7 ust. 1 w związku z jej motywem dwudziestym czwartym, do zapewnienia stosownych i skutecznych środków mających na celu zapobieganie dalszemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez przedsiębiorców z konsumentami (zob. podobnie wyrok z dnia 9 lipca 2020 r., Raiffeisen Bank i BRD Groupe Societé Générale, C-698/18 i C-699/18, EU:C:2020:537, pkt 52 i przytoczone tam orzecznictwo).

50 W tym względzie należy zauważyć, że Trybunał miał już sposobność wypowiedzenia się w przedmiocie wykładni art. 6 i 7 dyrektywy 93/13 w odniesieniu do uprawnień sądu krajowego do działania z urzędu w ramach krajowego postępowania w sprawie nakazu zapłaty.

51 Choć sąd krajowy jest zobowiązany do zbadania z urzędu, czy dane warunki umowne wchodzące w zakres stosowania dyrektywy 93/13 mają nieuczciwy charakter, oraz do zniwelowania stwierdzonego braku równowagi między konsumentem a przedsiębiorcą, powinien to uczynić pod warunkiem, że znane mu są niezbędne ku temu informacje na temat stanu prawnego i faktycznego. Jak Trybunał miał już okazję wyjaśnić, owe względy obowiązują również w odniesieniu do postępowania w sprawie

nakazu zapłaty (zob. podobnie wyroki: z dnia 13 września 2018 r., Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, pkt 42, 43; a także z dnia 11 marca 2020 r., Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, pkt 26 i przytoczone tam orzecznictwo).

52 W tym względzie, jeżeli informacje na temat stanu prawnego i faktycznego zawarte w aktach przedłożonych sądowi krajowemu orzekającemu w ramach postępowania w sprawie wydania nakazu zapłaty budzą poważne wątpliwości co do nieuczciwego charakteru pewnych warunków, które nie zostały wskazane przez konsumenta, lecz mają związek z przedmiotem sporu, przy czym nie jest możliwe dokonanie ostatecznej oceny tej kwestii, i jeżeli sąd ten uważa, że należy zbadać nieuczciwy charakter owych warunków, powinien on, w razie potrzeby z urzędu, podjąć środki dowodowe w celu uzupełnienia akt poprzez wezwanie stron, z poszanowaniem zasady kontradyktoryjności, do przedstawienia niezbędnych do tego wyjaśnień i dokumentów. Oznacza to, że sąd krajowy jest zobowiązany zarządzić z urzędu środki dowodowe, o ile informacje na temat stanu prawnego i faktycznego zawarte już w rzeczonych aktach budzą poważne wątpliwości co do nieuczciwego charakteru pewnych warunków umowy (zob. podobnie wyrok z dnia 11 marca 2020 r., Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, pkt 37, 38).

53 Z orzecznictwa tego wynika zatem, że w niniejszej sprawie, jeżeli sąd krajowy rozpatrujący wniosek o wydanie nakazu zapłaty oparty na wierzytelności wynikającej z warunków zawartych w umowie konsumenckiej w rozumieniu dyrektywy 93/13 przypuszcza, że warunki te mają nieuczciwy charakter, przy czym nie ma on możliwości dokonania ostatecznej oceny owych warunków, może on, w braku sprzeciwu ze strony konsumenta, w razie potrzeby z urzędu, zażądać od wierzyciela dowodów niezbędnych do zbadania ewentualnie nieuczciwego charakteru tychże warunków.

54 W świetle powyższych rozważań na pytania drugie i trzecie trzeba odpowiedzieć, iż art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, by sąd krajowy rozpatrujący wniosek o wydanie nakazu zapłaty, powziąwszy przypuszczenie, że wniosek ten opiera się na nieuczciwym warunku zawartym w umowie kredytu konsumenckiego w rozumieniu dyrektywy 93/13, mógł, w braku sprzeciwu ze strony konsumenta, zażądać od wierzyciela dodatkowych informacji w celu zbadania ewentualnie nieuczciwego charakteru owego warunku.

W przedmiocie pytania czwartego

55 Tytułem wstępu należy zauważyć, że z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, iż sąd odsyłający przedkłada pytanie czwarte w kontekście art. 10 ust. 1 ustawy w sprawie umów kredytu konsumenckiego, który przewiduje minimalny rozmiar czcionki umowy, art. 26 owej ustawy, który wymaga zgody konsumenta na cesję wierzytelności, oraz art. 33 tejże ustawy, który ogranicza odsetki za opóźnienie do wysokości odsetek ustawowych.

56 Mimo że zarówno dyrektywa 93/13, jak i dyrektywa 2008/48 mają zastosowanie do umów zawieranych między przedsiębiorcą a konsumentem, takich jak w szczególności umowy kredytu konsumenckiego, jak w obu sprawach rozpatrywanych przez sąd odsyłający, co zauważyła również Komisja w uwagach na piśmie, nie można uznać, że przepisy krajowe wskazane przez sąd odsyłający dokonują transpozycji dyrektywy 2008/48.

57 Należy bowiem stwierdzić, że w dyrektywie 2008/48 nie dokonano harmonizacji w zakresie wyciągów z ksiąg rachunkowych banków ani w odniesieniu do umów cesji wierzytelności jako gwarancji umożliwiających zaspokojenie wierzytelności wynikającej z umowy kredytu konsumenckiego (zob. podobnie postanowienie z dnia 28 listopada 2018 r., PKO Bank Polski, C-632/17, EU:C:2018:963, pkt 31 i przytoczone tam orzecznictwo).

58 Jeśli chodzi natomiast o dyrektywę 93/13, należy zauważyć, że zgodnie z jej art. 1 celem tego aktu jest zbliżenie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich odnoszących się do nieuczciwych warunków umownych w umowach zawieranych pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem. Stosownie do art. 3 ust. 1 wspomnianej dyrektywy warunki umowy mogą być uznane za nieuczciwe, jeśli powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta. Ponadto art. 4 ust. 2 i art. 5 owej dyrektywy przewidują wymóg, by warunki umowy były wyrażone prostym i zrozumiałym językiem.

59 W związku z tym na pytanie przedłożone przez sąd odsyłający należy odpowiedzieć wyłącznie w świetle przepisów dyrektywy 93/13.

60 Poprzez pytanie czwarte sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 3 i art. 8 dyrektywy 93/13 w związku z art. 6 i art. 7 tejże dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że w ramach badania z urzędu ewentualnie nieuczciwego charakteru warunków umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, przeprowadzanego przez sąd krajowy w celu ustalenia, czy między obowiązkami ciążącymi na stronach na podstawie owej umowy zachodzi znacząca nierównowaga, sąd ten może uwzględnić również przepisy krajowe zapewniające konsumentom poziom ochrony wyższy niż ten przewidziany we wspomnianej dyrektywie.

61 Z art. 8 dyrektywy 93/13 wynika, że w celu zapewnienia wyższego poziomu ochrony konsumenta państwa członkowskie mogą przyjąć lub utrzymać bardziej rygorystyczne przepisy prawne zgodne z traktatem FUE w dziedzinie objętej ową dyrektywą. Dyrektywa ta dokonuje zatem harmonizacji minimalnej. Z jednej strony, przy ocenie nieuczciwego charakteru warunku umownego należy wziąć pod uwagę kontekst normatywny, który wraz z tym warunkiem określa prawa i obowiązki stron [wyrok z dnia 10 września 2020 r., A (podnajem mieszkania socjalnego), C-738/19, EU:C:2020:687, pkt 37 i przytoczone tam orzecznictwo].

62 Z drugiej strony, aby ustalić, czy dany warunek powoduje powstanie „znaczącej nierównowagi" na niekorzyść konsumenta w wynikających z umowy prawach i obowiązkach stron, należy w szczególności brać pod uwagę zasady, jakie mają zgodnie z prawem krajowym zastosowanie wobec braku porozumienia stron w tym zakresie. Przeprowadzając taką analizę porównawczą, sąd krajowy będzie w stanie ocenić, czy i, w odpowiednim przypadku, w jakim zakresie umowa ta stawia konsumenta w sytuacji gorszej niż ta przewidziana w obowiązujących przepisach krajowych (zob. podobnie wyrok z dnia 26 stycznia 2017 r., Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, pkt 59 i przytoczone tam orzecznictwo).

63 W świetle powyższych rozważań na pytanie czwarte trzeba odpowiedzieć, iż art. 3 i art. 8 dyrektywy 93/13 w związku z art. 6 i art. 7 tejże dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że w ramach badania z urzędu ewentualnie nieuczciwego charakteru warunków umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, przeprowadzanego przez sąd krajowy w celu ustalenia, czy między obowiązkami ciążącymi na stronach na podstawie owej umowy zachodzi znacząca nierównowaga, sąd ten może uwzględnić również przepisy krajowe zapewniające konsumentom poziom ochrony wyższy niż ten przewidziany we wspomnianej dyrektywie.

W przedmiocie kosztów

64 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach.

Z powyższych względów Trybunał (szósta izba) orzeka, co następuje:

1) **Prawo Unii należy interpretować w ten sposób, że stoi ono na przeszkodzie temu, by sąd krajowy rozpatrujący wniosek o wydanie nakazu zapłaty pominął badanie ewentualnie nieuczciwego charakteru warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem ze względu na trudności praktyczne, takie jak obciążenie owego sądu pracą.**

2) **Artykuł 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, by sąd krajowy rozpatrujący wniosek o wydanie nakazu zapłaty, powziąwszy przypuszczenie, że wniosek ten opiera się na nieuczciwym warunku zawartym w umowie kredytu konsumenckiego w rozumieniu dyrektywy 93/13, mógł, w braku sprzeciwu ze strony konsumenta, zażądać od wierzyciela dodatkowych informacji w celu zbadania ewentualnie nieuczciwego charakteru owego warunku.**

3) **Artykuł 3 i art. 8 dyrektywy 93/13 w związku z art. 6 i art. 7 tejże dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że w ramach badania z urzędu ewentualnie nieuczciwego charakteru warunków umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, przeprowadzanego przez sąd krajowy w celu ustalenia, czy między obowiązkami ciążącymi na stronach na podstawie owej umowy zachodzi znacząca nierównowaga, sąd ten może uwzględnić również przepisy krajowe zapewniające konsumentom poziom ochrony wyższy niż ten przewidziany we wspomnianej dyrektywie.**

Podpisy